

UCHWAŁA Nr 36 RADY MINISTRÓW

z dnia 16 stycznia 1959 r.

w sprawie zasad wyrównywania różnic cen, podziału zysku oraz finansowania środków obrotowych państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego.

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Uchwała niniejsza dotyczy działających na zasadach rozrachunku gospodarczego państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego podległych powiatowym, miejskim bądź wojewódzkim radom narodowym, zwanych w dalszym ciągu uchwałą przedsiębiorstwami.

2. Za przedsiębiorstwa przemysłu terenowego należy uważać jedno bądź wielozakładowe przedsiębiorstwa nadzorowane przez wojewódzkie zjednoczenia przemysłu terenowego, których działalność polega na:

- 1) wytwarzaniu lub przerobie artykułów rynkowych, zaopatrzeniowych i inwestycyjnych bądź na świadczeniu usług;
- 2) eksploatacji złóż węgla brunatnego, torfu, kruszywa itp.
- 3) skupie surowców do przerobu w innych przedsiębiorstwach,
- 4) zbywaniu artykułów wytworzonych przez inne przedsiębiorstwa.

3. Uchwała niniejsza dotyczy przedsiębiorstw geologiczno-badawczych, remontowo budowlanych i laboratoriów ba-

dawczych, jeżeli przedmiotem ich działalności jest w przeważającej mierze wykonywanie usług na rzecz przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 2.

4. Upoważnia się Ministra Finansów do rozciągnięcia w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego przepisów niniejszej uchwały na przedsiębiorstwa przemysłowe nadzorowane przez wojewódzkie zjednoczenia handlu.

II. Wyrównywanie cen.

§ 2. Wojewódzkie komisje cen mogą w granicach swych uprawnień do ustalania cen (opłat) upoważnić przedsiębiorstwa do ich ustalania w porozumieniu z odbiorcą (zleceńniodawcą) na podstawie instrukcji wydanej przez Prezesa Państwowej Komisji Cen.

§ 3. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo nie zostało upoważnione do ustalania ceny w trybie przewidzianym w § 2, a ustalona na dany wyrób lub usługę cena nie pokrywa kosztów własnych i 5% zysku — przedsiębiorstwo przed podjęciem produkcji wyrobu lub przystąpieniem do świadczenia usługi powinno uzyskać od właściwego wojewódzkiego zjednoczenia

przemysłu terenowego zobowiązanie do wyrównania różnicy między planowanym kosztem własnym wyrobu lub usługi wraz z 5% zysku a ustaloną ceną.

2. Jeżeli wojewódzkie zjednoczenie przemysłu terenowego odmówi przyjęcia zobowiązania, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorstwo może podjąć produkcję deficytowego wyrobu lub przystąpić do świadczenia deficytowej usługi jedynie wówczas, gdy nie spowoduje to nierentowności całej działalności przedsiębiorstwa.

§ 4. 1. Na pokrycie różnic cen, o których mowa w § 3 ust. 1, właściwe ministerstwa otrzymują z budżetu centralnego środki pieniężne, które przekażą prezydentom wojewódzkich rad narodowych z przeznaczeniem dla wojewódzkich zjednoczeń przemysłu terenowego.

2. Wojewódzkie zjednoczenia przemysłu terenowego mogą zaciągać zobowiązania, o których mowa w § 3 ust. 1, jedynie w granicach środków pieniężnych przyznanych im przez prezydium wojewódzkich rad narodowych.

III. Podział zysku.

§ 5. 1. Zysk przedsiębiorstw dzieli się na:

- 1) wpłatę do budżetu terenowego,
- 2) odpisy na fundusz zakładowy,
- 3) odpisy na fundusz rezerwowy,
- 4) odpisy na fundusz rozwoju.

2. Przed dokonaniem podziału zysk podlega weryfikacji w trybie uchwały nr 332 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 1957 r. w sprawie badania sprawozdań finansowych przedsiębiorstw działających według zasad rozrachunku gospodarczego (Monitor Polski Nr 73, poz. 438) w drodze ustalenia, w jakim stopniu został on uzyskany:

- 1) w rezultacie wysiłku skierowanego na zwiększenie produkcji, wzbogacenie jej asortymentu i podniesienie jakości oraz efektywne obniżenie kosztów własnych (zysk prawidłowy),
- 2) wskutek zmian cen sprzedawanych wyrobów i taryf świadczonych usług, jak również urzędowych zmian cen zużywanych środków produkcji i taryf usług, wysokości marż, stawek plac, składek na ubezpieczenia państwowe i społeczne, stawek podatkowych, stopy procentowej oraz norm amortyzacji (zysk niezależny od działalności przedsiębiorstw),
- 3) w wyniku niewłaściwej działalności przedsiębiorstwa (zysk nieprawidłowy).

3. Za nieprawidłowy uważa się zysk osiągnięty przez przedsiębiorstwo w sposób naruszający interes społeczny lub obowiązujące przepisy, a mianowicie przez:

- 1) niedotrzymywanie obowiązujących receptur lub technicznych warunków produkcji z uszczerbkiem dla uzasadnionych interesów odbiorców,
- 2) niedokonywanie remontów, powodujące utrzymanie w złym stanie budynków, maszyn i urządzeń lub ich niszczenie,
- 3) niedokonywanie prawidłowych odpisów amortyzacyjnych,
- 4) niedokonywanie planowanych nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy,
- 5) preferowanie produkcji wyrobów wysoko rentownych, przy nieuzasadnionym i z uszczerbkiem dla zaopatrzenia rynku oraz innych przedsiębiorstw zmniejszeniu produkcji wyrobów nisko rentownych określonych w zadaniach planu,

- 6) naruszenie obowiązujących przepisów dotyczących ustalania bądź stosowania cen i taryf,
- 7) nieprawidłowe rozliczenie kosztów.

4. Ministrowie sprawujący nadzór nad właściwymi organami prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości:

- 1) mogą określić inne przypadki poza wymienionymi w ust. 3, w których sposób osiągnięcia zysku przedsiębiorstwa będzie uważany za naruszający interes społeczny;
- 2) polecą sporządzenie wykazów receptur i technicznych warunków produkcji, których niedotrzymywanie powoduje obniżenie jakości wyrobów z istotnym uszczerbkiem dla interesów odbiorców.

5. Zysk niezależny od działalności przedsiębiorstw i nieprawidłowy podlega wpłacie na rachunek właściwych wojewódzkich zjednoczeń przemysłu terenowego i może być wykorzystywany jako fundusz celowy na finansowanie inwestycji zdecentralizowanych w innych przedsiębiorstwach danego zjednoczenia.

6. Szczegółowe zasady i tryb dokonywania wpłat, o których mowa w ust. 5, na fundusz celowy oraz wykorzystania środków funduszu określi Minister Finansów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami oraz Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości.

7. Jeżeli urzędowa zmiana cen w istotny sposób zmienia rentowność danej gałęzi produkcji, prezydium właściwych rad narodowych w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej mogą zmienić plan finansowy tej gałęzi na dany okres sprawozdawczy z zachowaniem przepisów prawa budżetowego.

§ 6. 1. Przedsiębiorstwa dokonują wpłat z zysku do budżetu według stawek przewidzianych w załączonej tabeli.

2. W wyjątkowych, gospodarczo uzasadnionych przypadkach prezydium wojewódzkich rad narodowych mogą stawki wpłat z zysku do budżetu obniżyć lub podwyższyć, jednakże w takich granicach, aby łączna suma wpłat przedsiębiorstw do budżetu nie była wyższa od kwoty wynikającej z zastosowania tabeli do wszystkich przedsiębiorstw danego województwa.

3. Korekty stawek wpłat z zysku do budżetu, o których mowa w ust. 2, ustalają prezydium wojewódzkich rad narodowych w okresie umożliwiającym ich uwzględnienie przy opracowywaniu planów i budżetów terenowych.

4. W odniesieniu do przedsiębiorstw, w których planowana rentowność przekracza 10% — prezydium wojewódzkich rad narodowych w uzgodnieniu z prezydiami powiatowych (miejskich) rad narodowych mogą ustalić w planach finansowych przedsiębiorstw obowiązek odprowadzania na rzecz jednostkowego budżetu województwa części nadwyżki zysku oprócz należnych wpłat z zysku do budżetu według tabeli w wysokości:

- do 10% zysku przy rentowności poniżej 15%,
- do 20% zysku przy rentowności ponad 15%.

5. Środki, o których mowa w ust. 4, prezydium wojewódzkich rad narodowych przekazują wojewódzkim zjednoczeniom przemysłu terenowego. Środki te powiększają fundusze celowe zjednoczeń przeznaczone na finansowanie inwestycji zdecentralizowanych.

6. Minister Finansów może w porozumieniu z ministrami sprawującymi nadzór nad właściwymi organami prezydiów wojewódzkich rad narodowych i Przewodniczącym Komitetu

Drobnej Wytwórczości określić kategorie przedsiębiorstw, w stosunku do których stawki wpłat z zysku do budżetu nie będą mogły być przez prezydium wojewódzkich rad narodowych podwyższone bądź obniżane.

§ 7. Zasady i tryb dokonywania odpisów z zysku na fundusz zakładowy ustalają odrębne przepisy.

§ 8. Na fundusz rezerwowy przedsiębiorstwa odpisują część zysku w wysokości ustalonej przez prezydium właściwej rady narodowej, nie przekraczającej jednak 10% planowanego rocznego osobowego funduszu płac przedsiębiorstwa. Z chwilą zakumulowania sumy wynoszącej 10% planowanego rocznego osobowego funduszu płac przedsiębiorstwa odpisy na fundusz rezerwowy ustają. Środki funduszu rezerwowego służą na pokrycie strat przedsiębiorstwa.

§ 9. 1. W przypadku poniesienia przez przedsiębiorstwo straty przekraczającej wysokość posiadanego w danym okresie funduszu rezerwowego — bank zmniejsza wypłatę środków pieniężnych na płace o sumę przekroczenia.

2. W przypadku przewidzianym w ust. 1 brakującą na wypłatę wynagrodzeń sumę przedsiębiorstwo otrzymuje z budżetu właściwej rady narodowej. Otrzymana dotacja podlega wpłacie do budżetu najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od daty jej otrzymania. Podejmując decyzję o wypłacie brakującej sumy prezydium rady narodowej powinno jednocześnie podjąć środki w kierunku uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa bądź zarządzić jego likwidację w przepisany trybie.

3. Przepisy o bankowej kontroli funduszu płac pozostają w mocy.

§ 10. Część zysku pozostającą po dokonaniu wpłat do budżetu oraz odpisów na fundusz zakładowy i fundusz rezerwowy przeznaczają się na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa.

IV. Finansowanie środków obrotowych.

§ 11. Wyposażenie w środki obrotowe nowo zorganizowanych przedsiębiorstw, jak również zwiększenie tego wyposażenia w związku z utworzeniem nowych zakładów produkcyjnych lub usługowych, dokonywane jest z budżetów terenowych właściwych rad narodowych.

§ 12. 1. Normatywy środków obrotowych oraz ich wzrost bądź zmniejszenie w ciągu roku ustalają przedsiębiorstwa we własnym zakresie.

2. Przedsiębiorstwa obowiązane są jednak przestrzegać metod normowania środków obrotowych ustalonych przez jednostki nadrzędne.

§ 13. 1. Niedobory środków obrotowych na początek roku oraz wzrost środków obrotowych w ciągu roku podlegają pokryciu z:

- 1) funduszu rozwoju przedsiębiorstwa,
- 2) kredytu bankowego.

2. Nadwyżki środków obrotowych przedsiębiorstwa przeznaczają się na zwiększenie jego funduszu rozwoju.

V. Fundusz rozwoju przedsiębiorstwa.

§ 14. Na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa przeznaczają się:

- 1) część zysku zgodnie z § 10 niniejszej uchwały,
- 2) nadwyżki środków obrotowych zgodnie z § 13 ust. 2 niniejszej uchwały.

§ 15. 1. Środki z funduszu rozwoju przedsiębiorstwa przeznaczają się w pierwszej kolejności na uzupełnienie niedoboru bądź wzrost własnych środków obrotowych w granicach normatywów z uwzględnieniem pasywów stałych (w przedsiębiorstwach obrotu towarowego z ograniczeniem normatywu na towary do wysokości 30%). Pozostałe środki z funduszu rozwoju przedsiębiorstwa przeznaczają się na fundusz inwestycyjny gromadzony na odrębnym rachunku bankowym przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli środki funduszu inwestycyjnego przedsiębiorstwa przekraczają potrzeby w zakresie finansowania inwestycji zdecentralizowanych, prezydium właściwej rady narodowej lub wojewódzkie zjednoczenie przemysłu terenowego z upoważnienia prezydium właściwej rady narodowej mogą zarządzić zablokowanie części tych środków i wskazać bankowi inne przedsiębiorstwa, którym bank może udzielić kredytu na inwestycje zdecentralizowane pod podkład sum zablokowanych.

§ 16. 1. Jeżeli potrzeby przedsiębiorstwa w zakresie uzupełnienia niedoboru bądź wzrostu własnych środków obrotowych w granicach normatywu wyprzedzają w czasie wy gospodarowanie funduszu rozwoju przedsiębiorstwa — bank może udzielić przedsiębiorstwu kredytu podlegającego spłacie z wy gospodarowanego następnie funduszu rozwoju przedsiębiorstwa.

2. Bank może udzielić kredytu przedsiębiorstwom obrotu towarowego w granicach 70% normatywu na towary.

§ 17. W przypadkach gdy w przedsiębiorstwie istnieje nadmiar środków obrotowych w ciągu roku powodujący nieprawidłowe gromadzenie zapasów — prezydium właściwej rady narodowej z własnej inicjatywy lub na wniosek banku bądź wojewódzkie zjednoczenie przemysłu terenowego z upoważnienia prezydium właściwej rady narodowej mogą zarządzić zablokowanie części środków obrotowych przedsiębiorstwa na odrębnym oprocentowanym rachunku bankowym na ściśle określony czas, nie dłuższy jednak niż do końca roku.

VI. Przepisy końcowe.

§ 18. Minister Finansów określi szczegółowe zasady i tryb rozliczeń przedsiębiorstw z budżetami terenowymi oraz w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości szczegółowe zasady i tryb dokonywania odpisów na fundusze: rezerwowy, rozwoju i inwestycyjny.

§ 19. Traci moc uchwała nr 454 Rady Ministrów z dnia 19 listopada 1957 r. w sprawie zasad wyrównywania różnic cen, podziału zysku oraz finansowania środków obrotowych państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego (Monitor Polski Nr 91, poz. 538).

§ 20. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1959 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do uchwały nr 36 Rady
Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r.
(poz. 61).

TABELA WPLĄT Z ZYSKU DO BUDŻETU

Procentowy udział nakładów osobowych w kosztach ogółem	% wpląt przy rentowności do 5%
do 10	30
powyżej 10 — 15	28
" 15 — 20	26
" 20 — 25	24
" 25 — 30	22
" 30 — 35	20
" 35 — 40	18
" 40 — 45	16
" 45 — 50	14
" 50 — 55	12
" 55	10

Przy rentowności powyżej 5% wysokość stawki procentowej wpląt do budżetu zwiększa się o różnicę między osiągniętą rentownością a 5% rentownością (z zaokrągleniem do

0,1%). Np. przy rentowności 11,4% i udziale nakładów osobowych w kosztach ogółem 25% — stawka wpląt do budżetu wyniesie 24% plus 6,4%, czyli 30,4%.